

**MARIJAMPOLĖS REGIONO PLĖTROS PLANO
PAŽANGOS PRIEMONĖS NR. LT024-01-03-01
„ŠVIETIMO PASLAUGŲ PRIEINAMUMO IR KOKYBĖS GERINIMAS
MARIJAMPOLĖS REGIONE“
PAGRINDIMO APRAŠAS**

2023-01-31 Nr. T-5
(data ir registracijos numeris)

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

Regiono plėtros uždavinys (-iai)	Uždavinys Nr. LT024-01-03 „Pagerinti švietimo paslaugų prieinamumą ir kokybę“
---	---

**II SKYRIUS
SITUACIJOS ANALIZĖ IR SIEKIAMAS POKYTIS**

Marijampolės regiono plėtros plane 2022–2030 m. (toliau – MRPPL) nustatyta **problema**, kurią siekiama spręsti – „Didelė socialinė atskirtis ir aukštas skurdo rizikos lygis“. Regione žemi dalyvavimo ikimokykliniame ugdyme bei neformaliajame švietime rodikliai, o tai turi įtakos žemiems mokinių pasiekimams ir prastiems tolesnio mokymosi rodikliams bei didina skurdo riziką ir socialinę atskirtį. Tai rodo, kad viena iš **problemos priežasčių** yra „Nepakankama teikiamų švietimo paslaugų kokybė ir prieinamumas“ (išsami Marijampolės regiono esamos situacijos bei problemų ir jų priežasčių analizė pateikiama MRPPL I skyriuje „Regiono plėtros plano teritorinė aprėptis ir regiono esamos situacijos analizė“).

Ikimokyklinis ugdymas. Remiantis ŠVIS 2021–2022 m. duomenimis, ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančių 3-5 metų vaikų dalis Marijampolės regiono savivaldybėse nesiekė šalies vidurkio (92,31 proc.) – Kalvarijos savivaldybėje 85,76 proc., Kazlų Rūdos – 90,34 proc., Marijampolės – 90,47 proc., Šakių rajono – 89,39 proc., Vilkaviškio rajono – 84,09 proc.

Ikimokyklinio ugdymo rodikliai Marijampolės regione

Savivaldybė	Vietų sk. iš viso, 2021 m. ¹	0-5 m. amžiaus vaikų sk. 2022 m. pr. ²	Ugdomų pagal ikimokyklinio ugdymo programas vaikų sk., 2022-2023 m. ³	Ugdomų pagal ikimokyklinio ugd. programas vaikų dalis nuo visų 0-5 m. amžiaus vaikų 2022-2023 m., proc.	Sav. mokyklose ugdomų 3-5 metų vaikų, kurių deklaruota gyv. vieta yra kt. sav., dalis, 2022-2023 m. ⁴	Savivaldybės 3- 5 metų vaikų, ugdomų ne savivaldybės mokyklose, dalis, 2022-2023 m. ⁵
Kalvarijos	365	540	335	62	7,3	19,3
Kazlų Rūdos	430	558	447	80	14,8	9,6
Marijampolės	2 503	2 797	2 406	86	7,9	2,8
Šakių rajono	974	1 145	900	79	8,0	10,1
Vilkaviškio rajono	1 319	1 663	1 271	76	6,3	7,1

Žemam įsitraukimui į ikimokyklinį ugdymą gali turėti įtakos regiono specifika – pusė regiono gyventojų gyvena kaimo vietovėse, kur viešųjų paslaugų užtikrinimas ir prieinamumas sudėtingesnis nei miesto vietovėse (pavėžėjimo poreikis Šakių rajono savivaldybėje), vietų trūkumas mieste (Kazlų

¹ Rodiklis „Vietų skaičius ikimokyklinio ugdymo įstaigose“, šaltinis – Statistikos departamentas;

² Rodiklis „Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje“, šaltinis – Statistikos departamentas;

³ Rodiklis „Pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas ugdomų vaikų skaičius“, 2023-01-17, šaltinis – [ŠVIS](#);

⁴ Rodiklis „Savivaldybės mokyklose ugdomų 3-5 metų vaikų, kurių deklaruota gyvenamoji vieta yra kitoje savivaldybėje, dalis“, 2023-01-17, šaltinis – [ŠVIS](#);

⁵ Rodiklis „Savivaldybės 3-5 metų vaikų, ugdomų ne savivaldybės mokyklose, dalis“, 2023-01-17, šaltinis – [ŠVIS](#);

Rūdės ir Vilkaviškio rajono savivaldybėse), ankstyvojo ikimokyklinio ugdymo vietų trūkumas (Kazlų Rūdės, Šakių ir Vilkaviškio rajono savivaldybėse).

Poreikio naujų ikimokyklinio ugdymo vietų kūrimui Marijampolės regiono savivaldybėse pagrindimas

Savivaldybė	Poreikio pagrindimas
Kalvarijos	Esamos vietos dažnai nėra užpildomos, laukiančiųjų eilių nėra, visi prašymai yra tenkinami. Poreikiui esant naujos vietos būtų kuriamos savivaldybės lėšomis.
Marijampolės	Marijampolės savivaldybėje nuo 2022-09-01 pradėjo veikti 5 naujos ikimokyklinio ugdymo grupės, jose naujų vietų skaičius – 96. Šiuo metu poreikio naujų vietų kūrimui nėra.
Kazlų Rūdės	Iki 3 metų IU amžiaus grupės, veikiančios miesto teritorijoje yra pilnai užpildytos ir kasmet iki 20 vaikų negali patekti į ugdymo įstaigas („Pušelės“ l/d). Į IU grupes nuo 3 iki 5 metų kasmet (miesto teritorijoje) nepatenka iki 5 vaikų (Pradinė mokykla, „Pušelės“ l/d).
Šakių rajono	Yra daug pageidavimų dėl 1-2 metų vaikų priėmimo, kam šiuo metu nėra galimybių.
Vilkaviškio rajono	Įvedus visuotinį privalomą ikimokyklinį ugdymą planuojama, kad ikimokyklinio amžiaus vaikų lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas padidės, kas sąlygos tinkamos infrastruktūros, pritaikytos vaikų ugdymui, trūkumą ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

Remiantis *Ikimokyklinio ugdymo infrastruktūros plėtros Lietuvos savivaldybėse galimybių studija*⁶, Europos Sąjungos šalys yra išipareigojusios kovoti su vaikų patiriamu skurdu, užtikrinti jiems lygias galimybes gauti ikimokyklinį ugdymą. Studijoje teigiama, kad PISA (angl. Programme for International Student Assessment) tyrimo duomenimis, mokiniai, kurie bent vienus metus ar ilgiau dalyvavo ikimokyklinio ugdymo procese, atliekant kognityvinių gebėjimų tyrimus paprastai pasirodo geriau nei tie, kurie jame dalyvavo trumpiau arba visai nedalyvavo. Be to, pastebėta, kad dalyvavimas ikimokyklinio ugdymo procese turi ypač teigiamą poveikį penkiolikmečių, kilusių iš nepalankios socialinės ir ekonominės aplinkos, pasiekimams.

Atsižvelgiant į aukštus socialinės atskirties ir skurdo rodiklius Marijampolės regione, priežasčių, lemiančių nepakankamą ikimokyklinio ugdymo paslaugų prieinamumą ir kokybę, šalinimas prisidėtų prie socialinės atskirties ir skurdo regione sumažinimo.

Visos dienos mokykla. Marijampolės regiono mokinių tiek pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo, tiek valstybinių brandos egzaminų rezultatai yra prastesni nei šalyje (didesnė dalis neišlaikiusiųjų arba pasiekusiųjų patenkinamą lygį, mažesnė aukščiausiąjį lygį, lyginant su šalies rodikliais).

Neformaliojo švietimo veiklose dalyvaujančių mokinių dalis (2022–2023 m.) šalyje buvo 60 proc., Marijampolės regiono savivaldybėse šis rodiklis dvejose savivaldybėse mažesnis, o kitose – artimas vidurkiui: Kalvarijos savivaldybėje 61,68 proc., Kazlų Rūdės – 56,08 proc., Marijampolės – 63,38 proc., Šakių rajono – 40,27 proc., Vilkaviškio rajono – 64,85 proc.

Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos parengtoje švietimo būklės apžvalgoje *Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose. 2022 įtraukusis ugdymas*⁷ nurodoma, kad Marijampolės regiono savivaldybėse žemi tikslųjų mokslų (fizikos), taip pat užsienio kalbos pasiekimai, visoms Marijampolės regiono savivaldybėms šiame tyrime pateikiamos rekomendacijos dėl neformaliojo švietimo įtraukties didinimo, taip pat rekomenduojama didinti ikimokyklinio ugdymo įtrauktį ir kita.

⁶ Ikimokyklinio ugdymo infrastruktūros plėtros Lietuvos savivaldybėse galimybių studija. 2022. A. Kalvaitis, G. Dubonikas, S. Valavičiūtė. (15-16 psl.), 2022-11-03, šaltinis – [Nacionalinė švietimo agentūra](#);

⁷ Švietimo būklės apžvalga „Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose. 2022 įtraukusis ugdymas“, 2022-01-04, šaltinis – [Nacionalinė švietimo agentūra](#);

Visos dienos mokyklos modeliui būdinga formaliojo ir neformaliojo ugdymo dermė. Remiantis studija *Visos dienos mokykla: modeliai ir įgyvendinimo prielaidos*⁸, neformaliojo švietimo pasiūla ypač skurdi atokesniuose regionuose, kur tiek dalis tėvų negali sumokėti už būrelius, tiek trūksta tinkamos infrastruktūros (nepakankama infrastruktūra – kaip vienas iššūkių taikant visos dienos mokyklos modelį). Visos dienos mokyklos privalumu buvo įvardintas vaikų socialinės atskirties mažėjimas, sėkmingesnės sąlygos vaikų socialinei integracijai, bendrųjų kompetencijų ugdymuisi; taip pat visos dienos mokyklos idėjos įgyvendinimas prisidėtų prie palankesnių sąlygų tėvams dalyvauti darbo rinkoje sudarymo.

Remiantis Marijampolės regiono savivaldybių pateikta informacija, Kalvarijos, Šakių ir Vilkaviškio rajonų savivaldybėse per pastaruosius 5-erius metus nebuvo investuojama į kokybiškų sąlygų visos dienos mokyklos veiklai sudaryti užtikrinimą, Kazlų Rūdoje investuota apie 200 tūkst. eurų, tačiau šios investicijos nepakankamos, nes trūksta erdvių lauke, vidaus erdvės nėra daugiafunkcės, Marijampolės savivaldybėje investicijos nepakankamos į visos dienos mokyklos veikloms skirtų erdvių kūrimą.

Tai pagrindžia investicijų poreikį regione visos dienos mokyklos veiklai pritaikytų daugiafunkčių erdvių kūrimui. Sudarius sąlygas kokybiškų visos dienos mokyklos paslaugų teikimui būtų prisidedama prie regione identifikuotos socialinės atskirties ir skurdo rizikos problemos mažinimo.

Neįgaliųjų įtrauktis. Švietimo būklės apžvalgoje *Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose. 2022 įtraukusis ugdymas* akcentuoti infrastruktūros pritaikymo trūkumai – ugdymosi aplinkos pritaikymas, kaip viena iš esminių įtraukiojo ugdymo sąlygų, vis dar sunkiai pasiekiamas šalies švietimo sistemoje: negalią turintiems asmenims visiškai pritaikyta tik 0,7 proc. bendrojo ugdymo mokyklų fizinė aplinka. Tai laikoma reikšmingais įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo šalies švietimo sistemoje trukdžiais.

Remiantis ŠVIS pateikiama viešosios statistikos informacija apie Mokyklų pritaikymo neįgaliesiems anketos duomenis⁹, 2022–2023 m. Marijampolės regione mokyklų, pilnai pritaikytų žmonių su negalia poreikiams, t. y. tokių, kurių teritorijoje ir viso pastato viduje žmogus su negalia gali judėti savarankiškai, buvo tik trys. Pilnai pritaikytų mokyklų – po vieną Kazlų Rūdos, Marijampolės ir Vilkaviškio rajono savivaldybėse. Kalvarijos ir Šakių rajono savivaldybėse pilnai pritaikytų ugdymo įstaigų nebuvo. Visose savivaldybėse buvo mokyklų, į kurių pastatą žmonės su negalia patekti negali.

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2022-10-01 duomenimis¹⁰, ugdymo įstaigose Marijampolės regione judėjimas su vežimėliu dažnu atveju galimas tik 1 aukšte (31 ugdymo įstaiga) arba žmonės su negalia į pastatą patekti negali (21 įstaiga), 23 įstaigose nėra pandusų, tik laiptai, 19 įstaigų klasių durys nepritaikytos, žmogus vežimėlyje nepravažiuos, 41 įstaigoje nėra pritaikytų sanitarinių mazgų neįgaliesiems, pilnai pritaikytų pastatų regėjimo negalią turintiems – nėra.

Neįgaliųjų įtraukties užtikrinimui taip pat būtinos ir tam pritaikytos transporto priemonės pavėžėjimui.

Fizinės kliūtys patekti į mokyklas gali būti lengvai pašalinamos pritaikius infrastruktūrą neįgaliųjų poreikiams, įrengus universalaus dizaino elementus ir kitas inžinerines priemones, o tai sudarytų sąlygas mažinti socialinę atskirtį ir skurdo riziką bei prisidėtų sprendžiant šią Marijampolės regiono problemą.

Tikslinė grupė. Tikslinė grupė, kuriai aktualus švietimo paslaugų kokybės ir prieinamumo problemos sprendimas – vaikai, kurie gauna ar gaus ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo paslaugas; taip pat jų tėvai yra suinteresuoti geresniu šių paslaugų pereinamumu, taip pat visa regiono bendruomenė. Nepakankamas švietimo paslaugų prieinamumas ir

⁸ Visos dienos mokykla: modeliai ir įgyvendinimo prielaidos. Mokslo studija. 2019. Mykolo Romerio universitetas. J. Dudaitė, V. Indrašienė, V. Jegelevičienė, B. Kairienė, O. Merfeldaitė, D. Penkauskienė, J. Pivorienė, R. Prakapas, A. Railienė. (314-317 psl., 322 psl.), 2022-11-03, šaltinis – [Mykolo Romerio universitetas](#);

⁹ Viešosios statistikos informacija apie 2022-2023 m. Mokyklų pritaikymo neįgaliesiems anketos duomenis. Mokykla gali būti laikoma pilnai pritaikyta neįgaliųjų poreikiams, jeigu anketos 2 klausime pažymėtas atsakymas „Pritaikyta. ŽN gali savarankiškai judėti visame pastate ir teritorijoje“, 2023-01-18, šaltinis – [ŠVIS](#);

¹⁰ Remiantis ŠMSM Regioninės politikos analizės skyriaus pateikta informacija. Į bendrą regiono ugdymo įstaigų sumą įtrauktos visos savivaldybėms priklausančios ugdymo įstaigos (tiek vykdančios ikimokyklinio, tiek bendrojo ugdymo programas);

kokybę regione gali lemti ilgalaikius sunkumus vaikams ateityje, didinti tikimybę patirti socialinę atskirtį ar skurdą. Tikslinės grupės poreikiai:

- Vaikai – gauti kokybiškas, modernias ir patrauklias ikimokyklinio, priešmokyklinio pagrindinio ir vidurinio ugdymo paslaugas;
- Tėvai – užtikrinti vaikams kokybiškas ikimokyklinio, priešmokyklinio pagrindinio ir vidurinio ugdymo paslaugas bei kartu turėti sąlygas darbo ir šeimos derinimui.

Remiantis Statistikos departamento gyventojų skaičiaus duomenimis bei pateikiamomis prognozėmis, vaikų skaičius Marijampolės regione mažėja ir ateityje tendencija prognozuojama tokia pati.

Tikslinės grupės dydis – vaikų skaičius

Savivaldybė	Nuolatinių gyventojų skaičius 2022 m. pradžioje ¹¹						
	0 m. amžiaus	1 m. amžiaus	2 m. amžiaus	3 m. amžiaus	4 m. amžiaus	5 m. amžiaus	0-18 m. amžiaus
Kalvarijos	73	71	87	83	111	115	1 950
Kazlų Rūdos	75	75	82	107	96	123	2 023
Marijampolės	376	399	498	467	513	544	9 764
Šakių rajono	154	167	187	213	212	212	4 371
Vilkaviškio rajono	260	225	264	283	304	327	6 167

Visgi pažymėtina tai, kad Švietimo įstatymas numato pokyčius – nuo 2025 m. ugdymas pagal ikimokyklinio ugdymo programą yra visuotinis nuo 2 metų amžiaus, kas lems didėjančią ikimokyklinio ugdymo paslaugų poreikį, o siekiamas pokytis – didinti įsitraukimą į ikimokyklinį ugdymą neformaliojo švietimo veiklas, sudaryti sąlygas geresnei neįgaliųjų integracijai, sąlygos didesnę tikslinės grupės dalyvavimą ir įtrauktį. Tai rodo, kad paslaugų, kurias numatoma gerinti, poreikis didės.

Tikslinės grupės dydis – vaikų su negalia skaičius

Savivaldybė	Vaikų su negalia skaičius 2021 m. ¹²			
	Lengvas neįgalumas	Sunkus neįgalumas	Vidutinis neįgalumas	Iš viso
Kalvarijos	17	13	35	65
Kazlų Rūdos	22	15	31	68
Marijampolės	60	59	156	275
Šakių rajono	32	28	71	131
Vilkaviškio rajono	39	35	134	208

Be vidinių veiksnių, tikslinės grupės dydį lemia ir išoriniai veiksniai – geopolitinė situacija bei pabėgėlių atvykimas į Lietuvą ir Marijampolės regioną, kas ateityje gali lemti tikslinės grupės padidėjimą (remiantis švietimo būklės apžvalgos „Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose. 2022 įtraukusis ugdymas“ duomenimis, Marijampolės regione 2022-06-01 ugdymo įstaigose buvo registruota 335 Ukrainos karo pabėgėliai iki 18 metų amžiaus, iš kurių 75 ugdomi pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, 260 – pagal bendrojo ugdymo programas).

Siekiamas pokytis. Kaip rodo aukščiau pateikti šaltiniai, padidinus švietimo paslaugų prieinamumą ir kokybę (didinant įtrauktį ir dalyvavimą ikimokykliniame ugdyme, neformaliajame švietime, sudarant sąlygas dalyvauti visos dienos mokyklos veiklose bei užtikrinant patekimą į patalpas pažeidžiamoms visuomenės grupėms), sudaromos prielaidos akademinį pasiekimų gerėjimui, socialinės atskirties mažėjimui.

Tai pagrindžia Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano¹³ nuostatos, kad pačios būtiniausios ir dažnai naudojamos viešosios paslaugos turi būti teikiamos visų lygmenų urbanistiniuose centruose¹⁴.

¹¹ Šaltinis – Statistikos departamentas;

¹² Neįgalumo statistika, 2023-01-18, šaltinis – [Socialinės apsaugos ir darbo ministerija](#);

¹³ Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano patvirtinimo“;

¹⁴ Bendrojo plano tekstinės dalies 142 p.;

Nešalinant problemos priežasties – nepakankamos teikiamų švietimo paslaugų kokybės ir prieinamumo, socialiniai ir ekonominiai skirtumai šalies ir regiono viduje didėtų, regiono patrauklumas mažėtų, o tai ateityje keltų dar didesnių problemų dėl viešųjų paslaugų užtikrinimo.

Igyvendinant šią pažangos priemonę Marijampolės regione siekiama:

- a) padidinti ikimokyklinio ugdymo prieinamumą bei užtikrinti kokybiško visuotinio ikimokyklinio ugdymo paslaugų teikimą Marijampolės regiono gyventojams sukuriant naujas ikimokyklinio ugdymo vietas;
- b) šalinant infrastruktūros trūkumus (fizinės kliūtis) patekimui į ugdymo įstaigų teritoriją ir patalpas taip sudaryti sąlygas neįgaliesiems dalyvauti švietime;
- c) sudaryti sąlygas realizuoti visos dienos mokyklos modelį pritaikant mokyklų lauko ir vidaus erdves visos dienos mokyklos veikloms.

Sprendžiant aukščiau įvardintas skurdo ir socialinės atskirties problemos priežastis, susijusias su švietimo kokybe ir prieinamumu, numatomos investicijos, kuriomis bus prisidedama prie Regionų plėtros programoje (toliau – RPP)¹⁵ numatytų poveikio rodiklių pasiekimo.

Pažangos priemonėje numatomų investicijų prisidėjimas prie RPP poveikio rodiklių siekimo

Poveikio rodiklis	Numatytos investicijos, kuriomis bus prisidedama prie RPP poveikio rodiklių pasiekimo
3–5 metų vaikų, ugdomų švietimo įstaigose, dalis, procentai	Numatoma įgyvendinti projektus didinant ikimokyklinio ugdymo prieinamumą ir trijose regiono savivaldybėse kurti naujas ikimokyklinio ugdymo vietas (80 naujų vietų) bei įsigyti transporto priemonę pavėžėjimui, taip sudarant sąlygas 3–5 metų vaikų, ugdomų švietimo įstaigose, dalies padidėjimui.
Negalią turinčių mokinių, ugdomų įtraukioju būdu bendros paskirties švietimo įstaigose (bendrosiose klasėse), dalis, procentai	Numatoma įgyvendinti projektus ugdymo įtraukties didinimui keturiose regiono savivaldybėse, planuojama mokyklų infrastruktūrą pritaikyti žmonių su negalia poreikiams įrengiant universalaus dizaino elementus bei užtikrinti jų pavėžėjimą, taip sudarant sąlygas negalią turinčių mokinių, ugdomų įtraukioju būdu bendros paskirties švietimo įstaigose, dalies didėjimui.
Neformaliojo vaikų švietimo galimybėmis pasinaudojusių mokinių dalis (išskyrus ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančius vaikus), procentai	Numatoma įgyvendinti projektus kuriais visose regiono savivaldybėse planuojama švietimo įstaigų erdves pritaikyti visos dienos mokyklos veikloms, kas sudarytų sąlygas užtikrinti formaliojo ir neformaliojo švietimo dermę ir taip prisidėtų prie neformaliojo vaikų švietimo galimybėmis pasinaudojusių mokinių dalies didėjimo regione.

Siekiant didinti švietimo paslaugų prieinamumą ir kokybę bei mokinių įtrauktį Marijampolės regiono savivaldybių ugdymo įstaigose buvo vykdytos pavienės investicijos, kuriomis nebuvo išspręstos iškeltos problemos.

Atliktos investicijos ir tolesnis poreikis investuoti

Sritis	Tolesnis poreikis spręsti problemą
Ikimokyklinio ugdymo prieinamumas	Regiono savivaldybėse buvo sprendžiama ikimokyklinio ugdymo prieinamumo problematika – Kazlų Rūdos, Vilkaviškio rajono bei Šakių rajono savivaldybėse įsteigtos naujos ikimokyklinio ugdymo grupės. Naujos vietos per pastaruosius penketą metų buvo kuriamos visose šiose savivaldybėse, tačiau investicijos šiose savivaldybėse nėra pakankamos, nes nėra pilnai tenkinamas ankstyvojo ugdymo poreikis (Kazlų Rūdos ir Šakių rajono savivaldybė), vietų trūksta miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigose (Kazlų Rūdos savivaldybė), o įvedus visuotinį privalomą ikimokyklinį ugdymą planuojama, kad ikimokyklinio amžiaus vaikų lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas

¹⁵ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713 „Dėl 2022–2030 metų regionų plėtros programos patvirtinimo“;

	padidės, kas sąlygos tinkamos infrastruktūros, pritaikytos vaikų ugdymui, trūkumą ikimokyklinio ugdymo įstaigose (Vilkaviškio rajono savivaldybė).
Universalus dizainas ir neįgaliųjų įtrauktis	Sprendžiant įtraukties didinimo problemas, per pastaruosius 5 metus kai kuriose bendrojo ugdymo įstaigose buvo įrengti liftai, keltuvai, pandusai judėjimo negalią turintiems mokiniams. Skirtos investicijos nėra pakankamos, kadangi nėra užtikrintas bendrųjų ugdymo įstaigų pritaikymas neįgaliųjų laisvam judėjimui vidaus patalpose bei patekimui į lauko erdves, tik dalis mokyklų yra pilnai pritaikytos, t. y. asmuo su negalia gali laisvai judėti mokyklos teritorijoje ir patalpų viduje. Trūksta transporto priemonių, pritaikytų neįgaliųjų pavėžėjimui.
Visos dienos mokykla	Investuojant į mokyklų infrastruktūrą daugiau dėmesio buvo skirta toms erdvėms ir patalpoms, kuriose vyksta pagrindinė veikla – formalusis arba (ir) neformalusis švietimas. Marijampolės ir Kazlų Rūdos savivaldybėse ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio bei pagrindinio ugdymo programas vykdančių švietimo įstaigų vidaus ir lauko infrastruktūrai, kuri būtų reikalinga visos dienos mokyklos veikloms įgyvendinti, investicijų skirta tik iš dalies, vykdomi tik pavieniai remonto darbai, tvarkytos prailgintoms grupėms reikalingos patalpos. Kai kuriose savivaldybėse (Kalvarijos, Šakių ir Vilkaviškio rajonų) investicijų visos dienos mokyklos veiklai nebuvo skirta. Tai nesudaro tinkamų sąlygų kokybiškoms visos dienos mokyklos paslaugoms.

Galimybės spręsti švietimo kokybės ir prieinamumo problemas lemia resursų trūkumas – finansinės savivaldybių galimybės yra ribotos.

III SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA

Priemonė bus įgyvendinama Marijampolės regiono – Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Marijampolės, Šakių rajono ir Vilkaviškio rajono – savivaldybėse.

IV SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS VEIKLOS, PROJEKTŲ VYKDYTOJAI IR PARTNERIAI

Sprendžiant MRPPL identifikuotą socialinės atskirties ir skurdo rizikos problemą numatoma šalinti vieną jos priežasčių – didinti švietimo paslaugų kokybę ir prieinamumą, pirmiausia investuojant į ikimokyklinio ugdymo įtraukties didinimą, visos dienos mokyklos plėtrą ir švietimo paslaugų prieinamumo įvairias negalias turintiems užtikrinimą.

Pažangos priemonės įgyvendinimui suformuota viena veikla – „Padidinti ugdymo prieinamumą ir sudaryti sąlygas visos dienos mokyklai“, kurią įgyvendinant numatoma investuoti:

Planuojamos investicijos savivaldybėse

Savivaldybė	Naujos ikimokyklinio ugdymo vietos	Universalaus dizaino elementai	Transporto priemonės pavėžėjimui	VDM: bendrasis ugdymas	VDM: ikimokyklinis ugdymas
Kalvarijos	-	+	-	+	-
Kazlų Rūdos	+	-	-	+	-
Marijampolės	-	+	-	+	+
Šakių rajono	+	-	+	+	-
Vilkaviškio rajono	+	+	+	+	+

Naujas ikimokyklinio ugdymo vietas numatoma kurti 4-iose regiono ikimokyklinio ugdymo įstaigose, 3 iš jų yra įtrauktos į Mokyklų, įgyvendinančių ikimokyklinio ugdymo programas, žemėlapi, jame numatomas naujų vietų kūrimas.

Numatoma viso sukurti 80 naujų vietų:

Kazlų Rūdos savivaldybė – 3 grupės, 40 vietų (1-2 metų 10 vaikų; 2-3 metų 30 vaikų);

Šakių rajono – 1 grupė, 10 vietų (2-3 metų 10 vaikų);

Vilkaviškio rajono – 2 grupės, 30 vietų (1,5-2 metų 15 vaikų; 4-5 metų 15 vaikų).

9-iose mokyklose numatoma įrengti universalaus dizaino elementus ir kitas inžinerines priemones ir (arba) įsigyti transporto priemones, pritaikytas neįgalųjų pavėžėjimui. Nė vienos iš šių mokyklų savivaldybių tinklo pertvarkos planuose nėra numatoma likviduoti ar uždaryti, 8 mokyklose yra daugiau nei 200 mokinių, 1 mokykloje–daugiafunkciame centre mokinių skaičius nesiekia 200 mokinių, tačiau šioje mokykloje–daugiafunkciame centre būtinas veiklų įgyvendinimas dėl jos specifikos – tai mokykla–daugiafunkcis centras, kurio pagrindinė paskirtis – pagrindinės mokyklos tipo mokykla–daugiafunkcis centras, kita (ne pagrindinė) paskirtis – ikimokyklinio ugdymo grupės įstaiga lopšelis-darželis, pagrindinės mokyklos tipo specialioji mokykla–daugiafunkcis centras, kuriame sudarytos sąlygos mokytis mokiniams, dėl įgimtų ar įgytų sutrikimų turintiems didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių (vykdomos švietimo programos: ikimokyklinio ugdymo programa, pritaikyta ikimokyklinio ugdymo programa, priešmokyklinio ugdymo programa, pritaikyta priešmokyklinio ugdymo programa, pradinio ugdymo programa, pritaikyta pradinio ugdymo programa, pradinio ugdymo individualizuota programa, pagrindinio ugdymo individualizuota programa, neformaliojo vaikų švietimo programos).

Marijampolės regione pasirinkta pažangos priemonės lėšomis įrengti universalaus dizaino ir kitas inžinerines priemones, pritaikant patalpas ir mokyklų teritoriją neįgalųjų poreikiams, taip pat įsigyti 5 ugdymo įstaigose 5 transporto priemones pavėžėjimui, kurios bus lengvai pritaikomos neįgalųjų poreikiams, atsižvelgiant į jau pritaiktų mokyklų skaičių bei mokyklų mokinių skaičių ir jų ilgalaikės veiklos perspektyvas.

Planuojamos investicijos pažangos priemonės lėšomis savivaldybėse diegiant universalaus dizaino priemones ir užtikrinant pavėžėjimą

Savivaldybė	Pritaikytų mokyklų skaičius ⁹	Mokyklų, kurias numatoma pritaikyti, skaičius	Mokinių skaičius mokyklose, kuriose numatomos investicijos	Transporto priemonės pavėžėjimui, kurias numatoma įsigyti
Kalvarijos	0	1	718	nenumatoma
Kazlų Rūdos	1	nenumatoma	-	nenumatoma
Marijampolės	1	3	804; 624; 192 (mokykla–daugiafunkcis centras)	nenumatoma
Šakių rajono	0	nenumatoma	253; 282; 264	4 transporto priemonės (3 mokyklos ir 1 darželis)
Vilkaviškio rajono	1	2	506; 597	1 transporto priemonė (1 mokykla)

Įgyvendinant projektus, skirtus visos dienos mokyklos modelio plėtrai, numatoma 19 Marijampolės regiono mokyklų pritaikyti visos dienos mokyklos veikloms, nė vienos iš šių mokyklų savivaldybių mokyklų tinklo pertvarkos planuose nenumatoma uždaryti ar likviduoti; taip pat numatoma 10 ikimokyklinio ugdymo įstaigų pritaikyti visos dienos mokyklos veikloms.

Projektai pagal šią priemonę bus atrenkami regioninio planavimo būdu.

Galimi projektų pagal šią priemonę pareiškėjai – savivaldybių administracijos ir (arba) ugdymo įstaigos, vykdančios ikimokyklinio ir (ar) bendrojo ugdymo programas (remiantis Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 5, 8 punktais, savivaldybės teritorijoje gyvenančių vaikų iki 16 metų mokymosi pagal privalomojo švietimo programas užtikrinimas bei ikimokyklinio ugdymo, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas, vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas yra savarankiškos savivaldybės funkcijos bei Vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnio 7 punktu, priešmokyklinio ugdymo, bendrojo lavinimo, profesinio mokymo ir profesinio orientavimo organizavimas yra valstybės perduota savivaldybės funkcija).

Partneriais projektuose gali būti savivaldybių administracijos ir (arba) ugdymo įstaigos, vykdančios ikimokyklinio ir (ar) bendrojo ugdymo programas.

V SKYRIUS

PAŽANGOS PRIEMONĖS PROJEKTŲ ATRANKA

Numatomas projektų planavimas visai pažangos priemonei ir jos veiklai. Tai atitinka Strateginio valdymo metodikos¹⁶ 135.2 papunkčio nuostatas – projektais numatoma prisidėti vykdant Vietos savivaldos įstatyme savivaldybių savarankiškąsias ir valstybės perduotas funkcijas (žr. IV skyrių „Pažangos priemonės veiklos, projektų vykdytojai ir partneriai“).

Visais atvejais projektai turi atitikti:

- 1) Regioninės pažangos priemonės Nr. 12-003-03-01-23 (RE) „Padidinti ugdymo prieinamumą atskirtį patiriantiems vaikams“ finansavimo gairių (toliau – Prieinamumo gairės)¹⁷ reikalavimus;
- 2) Regioninės pažangos priemonės Nr. 12-003-03-02-17 (RE) „Plėtoti įvairialypį švietimą vykdant visos dienos mokyklų veiklą“ finansavimo gairių (toliau – VDM gairės)¹⁸ reikalavimus.

VI SKYRIUS

PAŽANGOS PRIEMONĖS PRISIDĖJIMAS PRIE HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ ĮGYVENDINIMO

Lentelė Nr. 1

Eil. Nr.	Horizontalieji principai (toliau – HP)	Informacija apie pažangos priemonės prisidėjimą prie HP
1.	Darnaus vystymosi	2021–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Švietimo plėtros programoje¹⁹ suplanuotomis pažangos priemonėmis 12-003-03-01-23 (RE) „Padidinti ugdymo prieinamumą atskirtį patiriantiems vaikams“ ir 12-003-03-02-17 (RE) „Plėtoti įvairialypį švietimą vykdant visos dienos mokyklų veiklą“ bus prisidedama prie Darnaus vystymosi horizontaliojo principo įgyvendinimo. Įgyvendinant projektus regione pagal šią pažangos priemonę ir didinant ikimokyklinio ugdymo prieinamumą, švietimo paslaugų prieinamumą neįgaliesiems bei sudarant galimybes naudotis kokybiškomis visos dienos mokyklos paslaugomis bus tiesiogiai prisidedama prie 4-ojo Darnaus vystymosi tikslo – „Užtikrinti visa apimančią ir lygiavertę kokybišką švietimą ir skatinti visą gyvenimą trunkantį mokymąsi“; taip pat netiesiogiai prie 1-ojo tikslo „Panaikinti visų formų skurdą visose šalyse“ bei 10-ojo tikslo „Mažinti nelygybę tarp šalių ir pačiose šalyse“. Projektai turės atitikti: 1) Prieinamumo gairių 3 dalyje „Horizontaliųjų principų laikymosi reikalavimai“ nustatytus reikalavimus; 2) VDM gairių 3 dalyje „Horizontaliųjų principų laikymosi reikalavimai“ nustatytus reikalavimus.
2.	Inovatyvumo (kūrybingumo)	Įgyvendinant projektus pagal šią pažangos priemonę ir didinant ikimokyklinio ugdymo prieinamumą, švietimo paslaugų prieinamumą

¹⁶ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl Strateginio valdymo metodikos patvirtinimo“;

¹⁷ Patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-1542 „Dėl Regioninės pažangos priemonės Nr. 12-003-03-01-23 (RE) „Padidinti ugdymo prieinamumą atskirtį patiriantiems vaikams“ finansavimo gairių patvirtinimo“;

¹⁸ Patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. V-1637 „Dėl Regioninės pažangos priemonės Nr. 12-003-03-02-17 (RE) „Plėtoti įvairialypį švietimą vykdant visos dienos mokyklų veiklą“ finansavimo gairių patvirtinimo“;

¹⁹ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1016 „Dėl 2021–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Švietimo plėtros programos patvirtinimo“;

		neįgaliesiems bei sudarant galimybes naudotis kokybiškomis visos dienos mokyklos paslaugomis bus netiesiogiai prisidedama prie šio horizontaliojo principo įgyvendinimo – laikomasi Prieinamumo gairių ir VDM gairių 3 dalyje „Horizontaliųjų principų laikymosi reikalavimai“ nustatytų reikalavimų dėl pastatų energinio efektyvumo, pastatų projektų ir statybos metodų, reikalavimų įsigyjamiems automobiliams dėl efektyvumo, tvarumo, ilgaamžiškumo ir kt.
3.	Lygių galimybių visiems	Švietimo plėtros programoje suplanuotomis pažangos priemonėmis 12-003-03-01-23 (RE) „Padidinti ugdymo prieinamumą atskirtį patiriantiems vaikams“ ir 12-003-03-02-17 (RE) „Plėtoti įvairialypį švietimą vykdant visos dienos mokyklų veiklą“ bus prisidedama prie Lygių galimybių visiems horizontaliojo principo įgyvendinimo. Įgyvendinant projektus pagal šią pažangos priemonę, kuriais numatoma universalus dizaino elementų ir kitų inžinerinių priemonių įrengimas bendrojo lavinimo mokyklose, bus tiesiogiai prisidedama prie geresnių sąlygų ir galimybių gauti kokybiškas švietimo paslaugas bei dalyvauti visuomeniniame gyvenime sudarymo neįgaliesiems. Įgyvendinant projektus nebus sudaroma apribojimų ar diskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos, negalios ar kt. Projektai turės atitikti: 1) Prieinamumo gairių 3 dalyje „Horizontaliųjų principų laikymosi reikalavimai“ nustatytus reikalavimus; 2) VDM gairių 3 dalyje „Horizontaliųjų principų laikymosi reikalavimai“ nustatytus reikalavimus.

VII SKYRIUS IŠANKSTINĖS SĄLYGOS

Pažangos priemonė prisidės prie RPP nustatytų pažangos priemonių 12-003-03-01-23 (RE) „Padidinti ugdymo prieinamumą atskirtį patiriantiems vaikams“ ir 12-003-03-02-17 (RE) „Plėtoti įvairialypį švietimą vykdant visos dienos mokyklų veiklą“ įgyvendinimo.

RPP išankstinės sąlygos šioms pažangos priemonėms nėra nustatytos.

VIII SKYRIUS

PAŽANGOS PRIEMONĖS STEBĖSENOS RODIKLIAI

Produkto ir rezultato rodikliai pažangos priemonei ir jos veikloms pasirinkti vadovaujantis Prieinamumo gairių ir VDM gairių 2.1. dalyse „Finansuojamos veiklos ir siekiami stebėsenos rodikliai“ pateikta informacija. Rodiklių reikšmės preliminarios, jos bus patikslintos, kai bus patvirtinta Stebėsenos rodiklių nustatymo ir skaičiavimo tvarka ir / ar rodiklių skaičiavimo aprašų suvestinė.

Lentelė Nr. 2

Pažangos priemonės veiklų produkto rodikliai							
Veiklos pavadinimas	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas	Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur		Siekimos rodiklio reikšmės		Siekimos rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas
			Iš viso	Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma	Tarpinė reikšmė (2025)	Galutinė reikšmė (2030)	
1	2	3	4	5	6	7	8
Padidinti ugdymo prieinamumą ir sudaryti sąlygas visos dienos mokyklai	P.B.2067	Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas, asmenys	9.571.521,30	8.135.793,10	0	11.829	Preliminari reikšmė, apskaičiuota remiantis numatomų įgyvendinti projektų (1.1.4.-1.1.6, 1.1.8-1.1.10. ir 1.1.12.-1.1.15.) informacija apie mokyklas, kuriose numatoma įdiegti universalaus dizaino priemonės bei apie mokyklas, kuriose planuojama pritaikyti erdves visos dienos mokyklos veikloms, duomenimis
	P.S.2025	Mokyklos, kuriose buvo įdiegtos universalaus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės pritaikant aplinką asmenims, turintiems negalią, skaičius			0	6	Preliminari reikšmė, apskaičiuota remiantis numatomų įgyvendinti projektų (1.1.4.-1.1.6. ir 1.1.8.-1.1.9.) informacija apie mokyklas, kuriose numatoma įdiegti universalaus dizaino priemonės
	P.B.2066	Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros mokymo klasių talpumas, asmenys			0	2.420	Preliminari reikšmė, apskaičiuota remiantis numatomų įgyvendinti projektų (1.1.1.-1.1.3., 1.1.11. ir 1.1.15.) informacija apie numatomas sukurti naujas ikimokyklinio ugdymo vietas bei sukurti edukacines erdves,

							kuriomis galės naudotis visi ugdymo įstaigos ugdytiniai.
	P.S.2024	Sukurtų naujų ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius, skaičius			0	80	Preliminari reikšmė, apskaičiuota remiantis numatomų įgyvendinti projektų (1.1.1.-1.1.3.) informacija apie numatomas sukurti naujas ikimokyklinio ugdymo vietas
	P.S.2029	Tikslinės transporto priemonės, skaičius			0	5	Preliminari reikšmė, apskaičiuota remiantis numatomų įgyvendinti projektų (1.1.3. ir 1.1.7.-1.1.8.) informacija apie numatomas įsigyti transporto priemones ugdymo įstaigoms

Lentelė Nr. 3

Pažangos priemonės rezultato rodikliai							
Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas	Pradinė rodiklio reikšmė (2022)	Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur		Siektinos rodiklio reikšmės		Siektinos rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas
			Iš viso	Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma	Tarpinė reikšmė (2025)	Galutinė reikšmė (2030)	
1	2	3	4	5	6	7	8
R.B.2070	Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	0	9.571.521,30	8.135.793,10	0	2.345	Preliminari reikšmė, apskaičiuota remiantis numatomų įgyvendinti projektų informacija apie: - ikimokyklinio ugdymo įstaigas, kuriose numatoma sukurti naujas ikimokyklinio ugdymo vietas bei sukurti edukacines erdves, kuriomis galės naudotis visi ugdymo įstaigos ugdytiniai (1.1.1.-1.1.3); - ikimokyklinio ugdymo įstaigas ir mokyklas, kuriose planuojama pritaikyti erdves visos dienos mokyklos veikloms (1.1.11. ir 1.1.15.).
R.S.2030	Vaikų, pasinaudojusių pavėžėjimo paslaugomis naujai įsigytais transporto priemonėmis, skaičius per metus, asmenys per metus	0			0	77	Preliminari reikšmė, apskaičiuota remiantis numatomų įgyvendinti projektų informacija apie numatomas įsigyti transporto priemones: - bendrojo ugdymo įstaigoms (1.1.7.-1.1.8.); - ikimokyklinio ugdymo įstaigoms (1.1.3.).

R.B.2071	Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	0			0	9.310	Preliminari reikšmė, apskaičiuota remiantis numatomų įgyvendinti projektų informacija apie: - mokyklas, kuriose numatoma įdiegti universalaus dizaino priemonės (1.1.4.-1.1.6., 1.1.8.-1.1.9.); - mokyklas, kuriose planuojama pritaikyti erdves visos dienos mokyklos veikloms (1.1.9.-1.1.10., 1.1.12.-1.1.15.).
R.S.2026	Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalaus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims, turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų, proc.	0			0	12	Preliminari reikšmė, apskaičiuota remiantis numatomų įgyvendinti projektų informacija apie mokyklas, kuriose numatoma įdiegti universalaus dizaino priemonės projektų lėšomis (1.1.4.-1.1.6. ir 1.1.8.-1.1.9.) ir bendru mokyklų skaičiumi regione.
R.S.2027	Mokinių, kurie naudojami sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius, asmenys per metus	0			0	2.829	Preliminari reikšmė, apskaičiuota remiantis numatomų įgyvendinti projektų informacija apie mokyklas, kuriose planuojama pritaikyti erdves visos dienos mokyklos veikloms (1.1.9.-1.1.15.).

Regiono plėtros tarybos administracijos direktorius

(parašas)

Jurgita Mitrulevičienė

(vardas ir pavardė)